

תורה אור • פרשת בראשית • מאמר 5

לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו

לא טוב היות האדם לבדו; אעשה לו עזר כנגדו

ההסתר של שם אלקים, שנדמה כאילו הוא מתנגד לאורו הגלוי של ה', הוא עצמו
ה"עזר": בדומה לציפוי הכסף שמאחורי המראה, הוא מחזיר את האור כלפי מעלה
כאור חוזר, העולה למעלה אף ממקורו.

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל
אבי הרבי, רבי לוי יצחק

Likkutei Torah

הפרשה החסידית

likuteitorah.com/he/torah-ohr/bereishis/5/

הנקודה

ההסתר של שם אלקים, שנדמה כאילו הוא מתנגד לאורו הגלוי של ה', הוא עצמו ה"עזר": בדומה לציפוי הכסף שמאחורי המראה, הוא מחזיר את האור כלפי מעלה כאור חוזר, העולה למעלה אף ממקורו.

כל קטע: לשון המאמר, אחר כך התרגום, ואחר כך ביאור קצר תחת קו זהב. המספרים הקטנים בלשון המאמר מפנים להערות שבסוף.

המאמר בקצרה

המאמר פותח בפסוק: "כי שמש ומגן הוי' אלקים". הוי' הוא האור שמביא את הכול לידי קיום; אילו היה מתגלה כפי שהוא, היו הנבראים בטלים לגמרי. אלקים הוא המגן שלו: הוא מסתיר את האור, כדי שיוכלו להיות נבראים נפרדים — "עם" למלך; כוח ההסתר הזה הוא השכינה, נוכחות ה' בתוך הבריאה. התכלית היא שה"יש" הנברא יבטל את עצמו; כאשר האור האלוקי מקיים כוחות שאינם מתבטלים לעולם, זוהי גלות השכינה. הכתוב מדמה את השכינה למראה: ציפוי כסף דק חוסם את הראייה ומפיק אור חוזר, המראה את מה שאי אפשר לראות בראייה ישירה. כך ההסתר של אלקים מפיק אור חוזר העולה למעלה מהוי', בבחינת "אשת חיל עטרת בעלה". לכן "האדם לבדו" הוא גילוי בלתי מופרע, ו"עזר כנגדו" הוא ההסתר — הגוף והנפש הבהמית — שממנו נובע האור הנעלה יותר. לאחר החטא נעשה הלבוש גס, "כתנות עור", קליפת נוגה; עבודת ה' דומה לעיבוד עורות. ברכות הנישואין מבטאות את אותו מבנה.

מבנה

1	הוי' והמגן שלו, אלקים	¶1-2
הוי' הוא האור המהווה; אילו היה מתגלה בלי הסתר, הבריאה הייתה מתבטלת. אלקים מסתיר אותו כדי לאפשר לנבראים נפרדים להתקיים, וכך מתאפשרים מלכותו של ה' ודירתו — השכינה — בתוך הבריאה.		
2	תכלית הירידה וגלות השכינה	¶3-4
האור יורד אל תוך נבראים נפרדים כדי שיבטלו את עצמם; בכך יש לה' נחת רוח. כאשר הוא מקיים את שבעים השרים, שנותרים עצמאיים, זוהי גלות השכינה.		
3	המראה והאור החוזר	¶5-6
ציפוי הכסף הדק שבמראה חוסם את הראייה ומחזיר אותה. בדומה לכך, ההסתר של אלקים מפיק אור חוזר העולה למעלה ממקורו של הוי', כמו שהאשה נעשית עטרת בעלה וכמו שהנשמה יורדת לשם עלייה.		
4	העזר כנגדו	¶7-8
"האדם לבדו" הוא גילוי וביטול מוחלטים; "העזר כנגדו" הוא ההסתר היוצר את הגוף ואת הנפש הבהמית, שממנו נובע אור נעלה יותר — מקור הצחוק והתענוג העתידיים שלמעלה מהוי'.		
5	כתנות עור ועבודת הבירור	¶9-11
לאחר החטא נעשה הלבוש גס: קליפת נוגה, "כתנות עור" שמהן ניזונים הכוחות החיצוניים. עבודת ה' דומה לעיבוד עורות; חנוך הכין נעליים מן העור המעובד.		

6 הפרסא לפני החטא ואחריו

גם לפני החטא היה עזר כנגדו: העלאת מה שנמצא מתחת לפרסא, המצויה בכל עולם. לאחר החטא מדובר בבירור קליפת נוגה, שעדיין דקה דיה כדי להפיק אור חוזר.

7 חתן וכלה

ברכות הנישואין עוברות מ"חתן וכלה" ל"החתן עם הכלה": הכלה, מלכות, מקבלת תחילה, ואחר כך מוסיפה אור ונעשית עטרת בעלה.

מושגים

הוי ואלקים הוי"ה ואלקים

הוי"ה הוא האור שמביא את הכול לידי קיום; אלקים הוא המגן המסתיר אותו ומאפשר קיום נפרד.

אור חוזר אור חוזר

אור החוזר כלפי מעלה כשהוא נחסם, כמו אור המוחזר מציפוי הכסף שבמראה; הוא עולה למעלה ממקורו של האור הישר.

גלות השכינה גלות השכינה

כאשר האור האלוקי מקיים כוחות שאינם מתבטלים לפני ה', בניגוד לתכלית הבריאה.

עזר כנגד עזר כנגדו

ההסתר שנדמה כמתנגד לגילוי, אך בירורו נעשה מקור לאור גדול יותר.

כתנות עורכתנות עור

ההסתר הגס שנוצר לאחר החטא, קליפת נוגה; עבודת האדם היא "לעבד" אותו ולהפוך חושך לאור.

קליפת נוגה קליפת נוגה

ה"קליפה המאירה", המעורבת משוב ומרע, המחיה דברים מותרים ואפשר להעלות את הטוב שבה.

הפרסאפרסא

המחיצה המצויה בכל עולם, בדומה לסרעפת שבגוף ולגבול שבין אצילות לבריאה; מתחתיה נמצא מה שיש להעלות.

קטע 1 • 11-2

הוי' והמגן שלו, אלקים

1 לא טוב היות האדם לבדו^{1,2} אעשה לו עזר כנגדו. כתיב כי שמש ומגן הוי"ה אלקים.³

"לא טוב שהאדם יהיה לבדו; אעשה לו עזר כנגדו". כתוב: "כי שמש ומגן הוי' אלקים"

המאמר פותח בדברי ה' לפני בריאת חוה (בראשית ב, יח), ומצרף אליהם את תהילים פד, יב: "כי שמש ומגן הוי' אלקים". שני השמות יידמו לשמש ולמגן המגן עליה.

פיי הוי"ה הוא גילוי והמשכת ההארה להיות מקור להתהוות העולמות כי הוי"ה מלשון התהוות⁴ כנודע.

כלומר, הוי' הוא גילוי והמשכה של האור, כדי להיות מקור להתהוות העולמות, שכן הוי' קשור ללשון "התהוות", כידוע

השם הוי' קשור למילה "התהוות": זהו האור האלוקי שהוא מקור כל המציאות

אך אם היה הארה זו מתגלית ונמשכת להיות חיות לנבראים כמו שהיא בעצמותה לא היו הנבראים כלל על אופן שהם עתה כי לא היה יכול להיות מציאות יש ונפרד

אבל אילו האור הזה היה מתגלה ונמשך להיות חיות לנבראים כפי שהוא בעצמותו, הנבראים לא היו קיימים כלל כפי שהם קיימים עכשיו, שכן לא הייתה יכולה להיות מציאות של "יש" נפרד

אילו האור היוצר היה מתגלה כפי שהוא באמת, הנבראים לא היו יכולים להתקיים כישויות נפרדות שנראות עצמאיות

כמו שהוא עתה מאחר שאור וחיות המהוה היה מאיר עליו בגילוי אלא היו בבחי' ביטול המציאות מכל וכל כמו שהוא קמיי ית' דכולא כלא חשיבי.⁵

כפי שהיא עכשיו, משום שהאור והחיות המהווים אותה היו מאירים עליה בגלוי; אלא שהיא הייתה בביטול מוחלט של המציאות, כפי שהיא לפניו ית', שלפניו "כולא כלא חשיבי".

אילו היו חשופים לאור שיוצר אותם, הם היו מתבטלים לחלוטין, כמו שלפני ה' עצמו "הכול נחשב כלא"

2 ולזאת עשה השי"ת מגן ונרתק לשם הוי"ה והוא בחיי שם אלקים⁶ שמעלים ומסתיר תוקף ההארה

לכן עשה הקב"ה מגן ונרתק לשם הוי', והוא בחינת שם אלקים, המעלים ומסתיר את עוצמת האור

לכן עשה הקב"ה "מגן" או נרתק להוי' — הוא שם אלקים, המסתיר את עוצמת האור, כפי שנרתק מצל על השמש

והיינו ע"י גבורות וצמצומים ואז יכול להיות התהוות היש ונפרד וזהו פ"י שם אלקים לשון שררה כי אין מלך בלא עם.^{7,8}

כלומר, באמצעות גבורות וצמצומים; ואז יכולה להתרחש התהוות ה"ש" והנפרד. זהו גם פירוש שם אלקים, מלשון שררה, שהרי "אין מלך בלא עם".

אלקים פועל באמצעות גבורות וצמצומים, וכך נוצר מקום לישויות נפרדות. לכן אלקים קשור למלכות: מלך זקוק לעם, לנתינים הנבדלים ממנו.

ובח"י זו הוא הנק' ג"כ בשם שכינה כי שכינה הוא מלשון ושכנתי בתוכם⁹ שע"י מדה זו הוא מתלבש בנבראים

,בחינה זו נקראת גם בשם שכינה, שכן "שכינה" היא מלשון "ושכנתי בתוכם"; באמצעות מידה זו הוא מתלבש בנבראים

אותו כוח של הסתר נקרא שכינה, מלשון "ושכנתי בתוכם" (שמות כה, ח): באמצעותו ה' שוכן בתוך הנבראים ומתלבש בהם.

משא"כ אם היה ההארה מתגלית כמו שהיא בעצמותה לא היו הנבראים יכולים להכיל אותה כלל וכנ"ל.

ואילו האור היה מתגלה כפי שהוא בעצמותו, הנבראים לא היו יכולים להכיל אותו כלל, כפי שנאמר לעיל

בלעדיו, הנבראים לא היו יכולים להכיל את האור כלל.

קטע 2 • 31-4

תכלית הירידה וגלות השכינה

3 והנה נז' בדרז"ל ענין גלות השכינה כמו שאמרו גלו לאדום שכינה עמהם גלו לבבל כו'.¹⁰

והנה ענין גלות השכינה נזכר בדברי רבותינו ז"ל, שאמרו: "גלו לאדום — שכינה עמהם; גלו לבבל..."

חז"ל מדברים על "גלות השכינה": בכל מקום שאליו גלו ישראל — לבבל או לאדום, היא רומא — הלכה עמם השכינה.

וענין גלות זה הוא כך בהיות כי תכלית ירידת והמשכת אור אלקותו ית' שנמשך להתלבש בנבראים ולהחיותן ע"י צמצום דשם אלקים כנ"ל עד שיהיו מתהווים באופן שהם בח"י יש ונפרד.

ענין גלות זו הוא כך: תכלית הירידה וההמשכה של אור אלקותו ית', הנמשך להתלבש בנבראים ולהחיותם באמצעות צמצום — שם אלקים, כנזכר לעיל, עד שהם מתהווים באופן של "יש" נפרד

ביאור הדבר: אור ה' יורד ומתלבש בנבראים באמצעות צמצום של אלקים, וכך הם מתהווים כישויות נפרדות

הוא בשביל שאח"כ יתבטל היש לאין ע"ד מ"ש וצבא השמים¹¹ לך משתחוים שכל המלאכים צבא מעלה מיכאל וגבריאל כו' עם שהם בחי' יש ודבר¹² אבל הם בטלים אל האין.

היא כדי שלאחר מכן יתבטל ה"יש" ל"אין", על דרך הכתוב "וצבא השמים לך משתחוים": כל המלאכים, צבא מעלה — מיכאל וגבריאל וכו' — אף שהם בחינת יש ומציאות, בטלים אל ה"אין".

תכלית הירידה היא שה"יש" יבטל את עצמו לאחר מכן ל"אין", למקורו האלוקי, כפי שהמלאכים, אף שהם ישויות ממשיות, משתחוים לה' (נחמיה ט, ו).

4 וזהו נח"ר לפניו ית' שיהיה יש ושיתבטל ובזאת דוקא הוא חפץ. ובשביל זה היה ירידת הארת אלקותו ע"י העלמים והסתרים עד שיהיה התהוות היש כנ"ל וכדכתיב כל הנקרא בשמי¹³ ולכבודי בראתיו וגו'.

וזהו הנחת רוח לפניו ית': שיהיה "יש" ושיתבטל, ובכך דווקא הוא חפץ. לשם כך ירד אור אלקותו באמצעות העלמות והסתרים, עד שה"יש" התהווה, כנזכר לעיל, ככתוב: "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וגו'".

הנחת הרוח של ה' היא דווקא שיהיה "יש" שיבטל את עצמו. לשם כך ירד אורו באמצעות הסתרים, כפי שנאמר: "לכבודי בראתיו" (ישעיהו מג, ז).

אבל בחי' גלות השכינה הוא כשנמשך הארת אלקותו ית' הנק' בשם שכינה ומתלבשת בעי' שרים להחיותן והם יש ודבר בפ"ע לי יאורי¹⁴ כו'

אבל גלות השכינה היא כאשר אור אלקותו ית', הנקרא שכינה, נמשך ומתלבש כשבעים השרים כדי להחיותם, והם "יש" — ומציאות בפני עצמם — "לי יאורי וגו'".

גלות השכינה היא כאשר האור האלוקי נמשך אל "שבעים השרים" — הכוחות הרוחניים הממונים על שבעים האומות — ומחיה אותם, בעוד הם מחשיבים את עצמם עצמאיים, כדברי ההתברכות של פרעה: "לי יאורי" (יחזקאל כט, ג).

רק דקרו ליה אלקא דאליא. ¹⁵ אשר זהו בחי' גלות ממש מאחר שלא נעשה בחי' ביטול אח"כ מירידה זו.

ורק קוראים לו "אלקא דאליא". זו גלות ממש, מאחר שלא נוצר ביטול לאחר ירידה זו.

הם מכירים בה' רק בתור "אלקא דאליא" (מנחות ק"א), כוח עליון על אלוהיהם, ולא כמי שלפניו הם כלא. מאחר שהירידה הזאת אינה מביאה לביטול, זו גלות ממש.

וזהו הפך הכוונה כנ"ל והוא סוד גלות השכינה שהארת אלקות מקור חי העולמים נשפלת ונגלית עד תחתית המדרגות שהם מדור הקליפות והיכלות החיצוניים וכנודע:

וזהו הפך הכוונה, כנזכר לעיל, והוא סוד גלות השכינה: שאור אלקות, מקור חיי העולמים, מושפל ומתגלה עד המדרגות הנמוכות ביותר, שהן משכנן של הקליפות ושל ההיכלות החיצוניים, כידוע.

הדבר מסכל את תכלית הבריאה: האור שהוא מקור כל החיים שוקע עד למדרגות הנמוכות ביותר, לתחום הקליפות, כוחות ההסתרה, ולהיכלות החיצוניים שלהן.

קטע 3 • 51-6

המראה והאור החוזר

5 והנה השכינה נקראת בכתוב בשם מראה. כמ"ש במראה אליו אתודע.¹⁶ והענין שהוא עד"מ כמו

המראה הגשמית שפעולתה להראות לאדם מה שמלאחוריו

והנה השכינה נקראת בכתוב בשם "מראה", ככתוב: "במראה אליו אתודע". והענין הוא, בדרך משל, כמו מראה גשמית, שתפקידה להראות לאדם מה שנמצא מאחוריו.

הכתוב מכנה את השכינה "מראה": "במראה אליו אתודע" (במדבר יב, ו). מראה מראה לאדם את מה שנמצא מאחוריו

והיינו ע"י שהזכוכית מצופה בצפוי כסף שהוא מכסה ומסתיר על הזכוכית ומונע את הראות בלתי תוכל להתפשט עוד להלאה.

הדבר מתאפשר משום שהזכוכית מצופה בצפוי כסף, המכסה ומסתיר את הזכוכית וחוסם את קו הראייה, כך שאינו יכול להמשיך הלאה.

הדבר פועל משום שצדה האחורי של הזכוכית מצופה בכסף, החוסם את קו הראייה מלהמשיך דרכה.

ומחמת העכוב והמניעה נעשה אור חוזר עד שתפול הראות גם לאחוריו (והוא מכח הזכוכית והצפוי) מה שלא היה יכול לראות אם לא היה צפוי זה.

ומכיוון שיש חסימה ועיכוב, נוצר אור חוזר, עד שהמבט מופנה גם לאחוריו — בכוח הזכוכית והציפוי — וכך הוא רואה את מה שלא היה יכול לראות אלמלא הציפוי.

כאשר האור נחסם, הוא מוחזר, וכך אפשר לראות את מה שנמצא מאחור — דבר שאי אפשר היה לראות בלי הציפוי.

אך מ"מ היינו דוקא כשהיא מצופה ומכוסה בכסוי דק וקלוש כמו הכסף אבל כשהיא מכוסה בכיסוי עב וחשוך לא יראה בה כלום.

אך הדבר אפשרי דוקא כשהיא מצופה ומכוסה בכיסוי דק ועדין, כמו כסף; אבל כשהיא מכוסה בכיסוי עבה וחשוך, לא יראה בה דבר.

אבל הציפוי צריך להיות דק, כמו כסף; כיסוי עבה וחשוך אינו מחזיר דבר.

6 וכך יובן הנמשל. והוא כי הנה שם הוי"ה הוא בבחי' המשכה מלמעלה למטה כנ"ל ובחי' מלי ית'

כך יובן הנמשל. שם הוי"ה הוא בחינת המשכה מלמעלה למטה, כנזכר לעיל; ובחינת מלכותו ית'

בנמשל: הוי"ה הוא האור הנמשך כלפי מטה, ואילו מלכותו, מלכותו של ה', עוצרת אותו

שהוא הנקי בשם אלקים היינו בחי' צמצום והסתר שבה מסתתרי ומתעלמת ההארה בלתי תתפשט ותתגלה עוד כנ"ל.

הנקראת בשם אלקים היא בחינת צמצום והסתר, שבה האור מוסתר ונעלם, ואינו נמשך ומתפשט להתגלות הלאה, כנזכר לעיל מלכות נקראת אלקים, והיא ה"ציפוי" המסתיר שעוצר את האור מלהתפשט הלאה.

ומחמת צמצום והעלם זה נעשה אור חוזר שהוא חוזר ועולה למעלה מעלה יותר מכפי ערך כח מקור ההארה המתפשטת דשם הוי"ה

ומחמת צמצום והעלם זה נוצר אור חוזר, החוזר ועולה למעלה למעלה, הרבה מעבר למידת כוחו של מקור האור המתפשט בשם הוי";

ההסתר הזה יוצר "אור חוזר" — אור העולה בחזרה למעלה ומגיע גבוה יותר ממקורו של האור הישר של הוי"

וכמ"ש אשת חיל עט"ב¹⁷ וכתוב והיה אור הלבנה¹⁸ כאור החמה כו'. והיינו כמשל המראה שע"י הכיסוי המסתיר ומונע התפשטות ההארה נעשה או"ח עד למרחק וד"ל.

ככתוב: "אשת חיל עטרת בעלה", וכן כתוב: "והיה אור הלבנה כאור החמה וגו'". הדבר דומה למשל המראה: באמצעות הכיסוי המסתיר ומונע את התפשטות האור נוצר אור חוזר המגיע למרחקים, והמבין יבין

לכן נאמר "אשת חיל עטרת בעלה" (משלי יב, ד), ולעתיד לבוא "אור הלבנה יהיה כאור החמה" (ישעיהו ל, כו): הבחינה המקבלת והמסתירה — מלכות, ה"אשה" וה"לבנה" — תעלה אל מעבר לבחינה המשפיעה

וז"ש עולת שבת בשבתו.¹⁹ וכן מ"ש רז"ל (כתובות סא) ע"פ בעולת בעל²⁰ בעלייתו של בעל²¹ עולה עמו כו'.

וזהו "עולת שבת בשבתו". וכן אמרו חז"ל (כתובות סא ע"א) על "בעולת בעל": "בעלייתו של בעל עולה עמו" וגו'

כך גם "עולת שבת בשבתו" (במדבר כח, י), וכן דרשת חז"ל על "בעולת בעל": "בעלייתו של בעל עולה עמו" (כתובות סא ע"א)

ועמ"ש ע"פ הראיני את מראיך^{22,23} כו' שזהו ג"כ ענין ירידת הנשמה בגוף המסתיר שהוא צורך עליה לחזור ממטה למעלה להתכלל באור ה' כו'.

ועיינו במה שנכתב על הפסוק "הראיני את מראיך וגו'": גם ענין זה הוא ירידת הנשמה אל הגוף המסתיר, שנועדה לעלייה — לחזור מלמטה למעלה ולהיכלל באור ה' וגו'

אדמו"ר הזקן מפנה למאמרו על "הראיני את מראיך" (שיר השירים ב, יד): גם ירידת הנשמה לגוף המסתיר נועדה לאפשר לה עלייה גדולה יותר, בחזרה אל אור ה'

קטע 4 • 71-8

העזר כנגדו

7 והוא ג"כ מ"ש ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור²⁴ וילבשם שהוא בחי' לבוש המכסה ומעלים ועי' לבוש והעלם זה נעשה אח"כ הכאת האור חוזר כנ"ל.

וזהו גם מה שנאמר: "ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם": זו בחינת לבוש המכסה ומסתר, ובאמצעות לבוש והסתר זה נוצרת לאחר מכן הכאת האור החוזר, כנזכר לעיל.

אותו רעיון מופיע בפסוק "ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור" (בראשית ג, כא): לבוש מכסה ומסתר, ובאמצעותו האור החוזר "מכה" ועולה כלפי מעלה.

וזהו לא טוב היות האדם לבדו.²⁵ פי' וענין היות האדם לבדו היינו להיות הכל המשכה בבחי' גילוי מלמעלה שז"ס אדם העליון שם מ"ה על הכסא דמות כמראה אדם²⁶ כו'

וזהו "לא טוב היות האדם לבדו". פירוש הדבר הוא, ש"היות האדם לבדו" פירושו שכל המשכה תהיה בבחינת גילוי מלמעלה — — וזהו סוד אדם העליון, שם מ"ה, "על הכסא דמות כמראה אדם" וכו'.

כעת מתפרש הפסוק הפותח: "האדם לבדו" פירושו שכל האור האלקי יימשך למטה בגלוי. אור זה הוא "אדם העליון", שם מ"ה, שיחזקאל ראה כ"דמות כמראה אדם" על הכסא (יחזקאל א, כו).

שיהיה בבחי' גילוי מאליו ומעצמו למטה שאז היה הכל בבחי' ביטול כמו שהוא למעלה בבחי' יחוי'ע²⁷ דכולא כלא חשיבי כאין ואפס וזהו היות האדם לבדו ר"ל שהי' הכל בביטול אליו ית'.²⁸

כך שהדבר יהיה בבחינת גילוי מאליו ומעצמו למטה; ואז הכול יהיה בבחינת ביטול, כפי שהוא למעלה בבחינת יחודא עילאה, שבה "כולא כלא חשיבי", כאין ואפס. וזהו "היות האדם לבדו", כלומר, שהכול יהיה בטל אליו יתברך.

במצב כזה האור יתגלה למטה מאליו. אז הכול יהיה בטל, כפי שהוא ביחודא עילאה, שבה הכול נחשב כאין לפני ה'. זהו "האדם לבדו": רק ה', ושום דבר אחר אינו מורגש קיים.

אעשה לו עזר כנגדו שיהיה עזר וסיוע מבחי' כנגדו²⁹ דוקא דהיינו מבחי' הצמצום וההסתר המנגד להתפשטות ההארה כנ"ל שמחמת זה מתהווה הגוף ונפש הבהמית

"אעשה לו עזר כנגדו" — שתהיה לו עזרה וסיוע דווקא מבחינת "כנגדו", כלומר מבחינת הצמצום וההסתר המתנגדים, להתפשטות ההארה, כנזכר לעיל, ושכעטיים מתהווים הגוף והנפש הבהמית,

"אעשה לו עזר כנגדו": העזרה באה דווקא ממה שמתנגד — מהצמצום וההסתר העוצרים את התפשטות האור, ושמהם נוצרים הגוף והנפש הבהמית.

שהם בחי' יש ונפרדים כנ"ל ומזה דוקא יהיה העזר כי מהעלם זה נעשה אח"כ או"יח למעלה מעלה.

שהם בבחינת יש ונפרדים, כנזכר לעיל; ודווקא מכך תבוא העזרה, שכן מהסתר זה נוצר לאחר מכן אור חוזר העולה למעלה מעלה.

הגוף והנפש הבהמית הם "ישויות" נפרדות. דווקא מן ההסתר הזה נוצר אור חוזר העולה גבוה יותר — וזוהי ה"עזרה".

8 וכמ"ש צחוק עשה לי אלקים³⁰ שעיקר הצחוק והתענוג לע"ל ישמח ה' במעשיו נמשך משם אלקים

וכמו שנאמר: "צחוק עשה לי אלקים": עיקר הצחוק והתענוג לעתיד לבוא — "ישמח ה' במעשיו" — נמשכים משם אלקים,

דברי שרה בעת לידת יצחק, "צחוק עשה לי אלקים" (בראשית כא, ו), מלמדים שעיקר הצחוק והתענוג של העתיד — כאשר "ישמח ה' במעשיו" (תהלים קד, לא) — באים באמצעות שם אלקים, כוח ההסתר

כמ"ש במ"א שע"ז יהיה אח"כ הגילוי מבחי' שלמעלה משם הוי"ה כמ"ש עד יעבור עמך³¹ הוי"ה והוא

בחי' אשר לא ישב אדם שם³² כמ"ש ע"פ בעטרה שעטרה לו אמו^{33, 34} כו'.^{35, 36}

כפי שהוסבר במקום אחר, שעל ידי כך יהיה לאחר מכן גילוי מבחינה שלמעלה משם הוי", ככתוב: "עד יעבור עמך הוי"; וזהו הבחינה "אשר לא ישב אדם שם", כפי שהוסבר על הפסוק "בעטרה שעטרה לו אמו" וכו'.

באמצעות ההסתר של אלקים יבוא גילוי שמעל אפילו הוי": את "עד יעבור עמך הוי" (שמות טו, ז) מפרשים כמעבר אל מעבר להוי", אל בחינה "אשר לא ישב אדם שם" (ירמיהו ב, ו), שלמעלה אפילו מ"אדם העליון"

קטע 5 • 91-11

כתנות עור ועבודת הבירור

9 והנה אחר חטא אדה"ר³⁷ כתיב כתנות עור בעי"ן. כי מקודם החטא היה כסוי וההעלם דק ביותר³⁸

דהכתיב ויניחם בגי"ע³⁹ כו'

והנה לאחר חטא אדם הראשון נאמר "כתנות עור" בעי"ן. לפני החטא היה הכיסוי וההסתר דק ביותר, ככתוב: "ויניחם בגן עדן" וכו',

לאחר החטא נקראים לבושי אדם "עור" בעי"ן. לפני החטא הייתה שכבת ההסתר דקה מאוד, כיאה לגן עדן שבו הניח ה' את אדם (בראשית ב, טו).

אבל אחר החטא הוא בחי' הכנגדו ביותר שהוא בחי' קליפת נוגה וזהו ענין כתנות עור.

אבל לאחר החטא זו בחינת "כנגדו" במידה המרובה ביותר, בחינת קליפת נוגה; וזהו ענין "כתנות עור".

לאחר החטא נעשתה ההתנגדות גסה הרבה יותר: קליפת נוגה, ה"קליפה המאירה" שיש בה עירוב של טוב ורע. זהו ענין "כתנות עור".

כי הנה עיקר⁴⁰ ענין יניקת החיצונים הוא ע"י העור כי יניקתם הוא מבחי' השערות כמ"ש כרחל לפני

גוזזיה נאלמה⁴¹ (עמ"ש פ' פנחס ע"פ צו את קרבני⁴² כו')

כי עיקר יניקת החיצונים היא באמצעות העור, שכן יניקתם היא מבחינת השערות, ככתוב: "כרחל לפני גוזזיה נאלמה" (ועיין מה שכתוב בפרשת פינחס על הפסוק "צו את קרבני" וכו').

העור הוא המקום שממנו החיצונים — הקליפות — יונקים, שכן הם ניזונים מבחינת "שערות", ככתוב: "כרחל לפני גוזזיה נאלמה" (ישעיהו נג, ז). אדמו"ר הזקן מפנה למאמרו בפרשת פינחס

ועיקר צמיחת השערות הוא ע"י העור שיש בו גומות שמהם השערות צומחות כו' כמ"ש גבי פרה אדומה⁴³ היו בה שתי שערות בתוך גומא⁴⁴ א' פסולה כו'

ועיקר צמיחת השערות היא באמצעות העור, שיש בו נקבים שמהם צומחות השערות וכו', כמו שנאמר לגבי פרה אדומה: "היו השערות צומחות מתוך וקיקי העור; הדבר מוכר בהלכה, שכן פרה אדומה שיש בה שתי שערות היוצאות מאותו זקיק פסולה (משנה פרה ב, ה).

ובפרק העור והרוטב⁴⁵ נקב שאין הדיו עובר עליו כו' ולכן העבודה הוא עד"מ עבוד עורות.⁴⁶

ובפרק "העור והרוטב" נאמר: "נקב שאין הדיו עובר עליו" וכו'. לכן העבודה היא, על דרך משל, עיבוד עורות.

גם התלמוד מציין שבעור יש נקבים שדרכם צומחות השערות (וקובע שנבק שהדיו עובר עליו אינו נחשב לנקב). לכן נמשלת העבודה האלקית לעיבוד עורות — הכשרת ה"עור" הגס עד שיהיה ראוי לשימוש.

10 וזה נקי עובד אלקים⁴⁷ שמתקן הסתר בחי' העור הנ"ל הנמשך משם אלקים להיות אתהפכא חשוכא לנהורא כו'.

וזה נקרא "עובד אלקים": מי שמתקן את ההסתר של בחינת העור הנזכרת לעיל, הנמשך משם אלקים, כדי להפוך חושך לאור וכו'.

אדם כזה נקרא "עובד אלקים" — מי שעובד, ובמובן של הפסקה הקודמת מעבד כעין מעבד עורות, את שם אלקים: הוא מזכך את ההסתר של ה"עור" שמקורו באלקים, והופך חושך לאור.

ולכן נאמר ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור⁴⁸ שני שמות כו'. וגם הפי' דשני שמות קאי לאדם ולאשתו לאדם עשה שם הוי"ה ולאשתו שם אלקים.

ולכן נאמר "ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור" — שני שמות וכו'. ופירוש נוסף הוא ששני השמות מתייחסים ל"אדם ולאשתו": לאדם עשה שם הוי", ולאשתו שם אלקים.

לכן נאמר בפסוק "ויעש ה' אלקים... כתנות עור", בשני שמות. אפשר גם לפרש ששני השמות מתאימים ל"אדם ולאשתו": הוי"ה עשה את לבושו של אדם, ואלקים את לבושה של אשתו.

11 וחנוך היה תופר מנעלים⁴⁹ פי' לאחר שנתקן בחי' עור הנ"ל ע"י כתנות עור דאדם וחוה תפר מהם חנוך מנעלים כמ"ש ענין זה ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים^{50,51} כו' ע"ש.

"וחנוך היה תופר מנעלים": כלומר, לאחר שבחינת העור הנזכרת לעיל נתקנה באמצעות כתנות העור של אדם וחוה, תפר מהם חנוך מנעלים, כפי שמבאר ענין זה על הפסוק "מה יפו פעמיך בנעלים" וכו'; עיין שם.

מסורת אומרת שחנוך היה תופר מנעלים. לאחר שה"עור" זוכך באמצעות כתנותיהם של אדם וחוה, עשה ממנו חנוך נעליים; עיין במאמר על הפסוק "מה יפו פעמיך בנעלים" (שיר השירים ז, ב).

ומי"מ גם אילו לא חטא אדה"ר ולא היה קליפת נוגה מי"מ היה שייך עוזר מבחי"י כנגדו רק שהיה בחי' הכנגדו בדקות יותר.

ובכל זאת, גם אילו אדם הראשון לא היה חוטא ולא הייתה קליפת נוגה, היה שייך עוזר מבחינת "כנגדו"; אלא שבחינת "כנגדו" הייתה מעודנת יותר.

גם בלי החטא ובלי קליפת נוגה, היה מקום ל"עוזר כנגדו", אלא שההתנגדות הייתה מופיעה בצורה מעודנת יותר.

קטע 6 • 11-14

הפרסא לפני החטא ואחריו

12 והוא שהיתה העבודה להעלות מתחת הפרס' כי יש בחי' פרסא בכל העולמות שמה שתחת הפרסא אינו ממחות שלמעלה מן הפרסא

כלומר, העבודה הייתה להעלות את מה שמתחת לפרסא, שכן יש בחינת פרסא בכל העולמות, ומה שמתחת לפרסא אינו מאותו סוג של מה שלמעלה מן הפרסא;

לפני החטא הייתה עבודת האדם להעלות את מה שנמצא "מתחת לפרסא". ככל עולם יש פרסא כזאת, ומה שנמצא למטה ממנה שונה במהותו ממה שלמעלה ממנה.

כמו באדם יש בחי' פרסא שהוא חצר הכבד המפסיק ומבדיל והרי כל בחי' האדם המוח והלב וכל החושים הן למעלה מן הפרסא.

כמו שבאדם יש בחינת פרסא, והיא הסרעפת המפסיקה ומבדילה; הרי כל הבחינות העיקריות שבאדם — המוח, הלב וכל החושים — נמצאות למעלה מן הפרסא.

בגוף האדם הסרעפת היא הפרסא: המוח, הלב והחושים — הכוחות הנעלים — נמצאים מעליה.

13 ומה שלמטה מן הפרסא אינו ע"ד מהות הכחות המעולים שלמעלה מהפרסא. ועד"ז יובן למעלה בענין בחינת פרסא שיש בעולמות דקדושה עצמן בין אצ"י לבריאה כו'.

ומה שלמטה מהפרסא אינו במהותו של הכוחות המעולים שלמעלה מהפרסא. ובדרך זו יובן למעלה עניין בחינת הפרסא הקיימת בעולמות הקדושה עצמם, בין אצילות לבריאה וכו'.

מה שמתחת לפרסא הוא בעל מהות נחותה מזו של הכוחות העליונים שמעליה. בדומה לכך, גם בתוך הקדושה מפרידה פרסא בין אצילות לבריאה.

לכן היה שייך להעלות מתחת הפרסא אף גם בבחי' היותו קודם החטא וזה היה ענין העזר כנגדו בכוונת הבריאה. אבל אחר החטא הוא עזר כנגדו ענין בירור קליפת נוגה.

לכן היה שייך להעלות את מה שמתחת לפרסא גם במצב שלפני החטא, וזה היה ענין ה"עזר כנגדו" שבכוונת הבריאה. אך לאחר החטא, ענין ה"עזר כנגדו" הוא בירור קליפת נוגה.

לכן גם לפני החטא הייתה עבודה להעלות את מה שנמצא מתחת לפרסא; זה היה ה"עזר כנגדו" שנכלל בתוכנית הבריאה. לאחר החטא נעשה ה"עזר כנגדו" בירור קליפת נוגה.

14 וזהו ענין ויגרש את האדם⁵² כו' ומי"מ גם בחי' זו נמשל לצפוי דק וקלוש שיוכל להיות ממנו אור חוזר.

וזהו ענין "ויגרש את האדם" וכו'. ובכל זאת גם בחינה זו נמשלה לציפוי דק וקלוש, שממנו יכול להיווצר אור חוזר.

הגירוש מגן עדן (בראשית ג':כ"ד) משקף מצב גס יותר. ואף על פי כן, גם קליפת נוגה נחשבת ל"ציפוי דק", כמו ציפוי הכסף שבמראה, שממנו יכול להיווצר אור חוזר.

כי ק"נ היא כלולה מטו"ר והוא חיות כל דברים המותרים כו' שנק' היתר שאינו אסור וקשור בידי החיצוי ויוכל להעלות הטוב בבחי' אור חוזר כו'.

כי קליפת נוגה כלולה מטוב ורע, והיא החיות של כל הדברים המותרים וכו', שנקראים "היתר" — כלומר, אינם אסורים וקשורים בידי החיצונים; ועל ידי כך אפשר להעלות את הטוב בבחינת אור חוזר וכו'.

קליפת נוגה מערבת טוב ורע ומחיה את כל הדברים המותרים. הם נקראים "היתר", מלשון "משוחרר", מפני שאינם "קשורים" — אסורים — בידי החיצונים, ולכן אפשר להעלות את הטוב שבהם כאור חוזר.

קטע 7 • 151

חתן וכלה

15 ובכ"ז יובן מה שאומרים בברכת חתנים בברכת שמח תשמח משמח חתן וכלה⁵³ ובברכה אחרונה שהיא

אשר ברא אומרים משמח חתן עם הכלה

ובכל זאת יובן מה שאומרים בברכות חתנים: בברכת "שמח תשמח" אומרים "משמח חתן וכלה", ובברכה האחרונה, שהיא "אשר ברא", אומרים "משמח חתן עם הכלה".

כך מתבאר פרט בברכות החתנים: הברכה השישית מסתיימת במילים "משמח חתן וכלה", ואילו האחרונה מסתיימת במילים "משמח חתן עם הכלה".

פ"י כי הכלה היא בחי' מל'. תחלה היא מקבלת האור מהחתן שנמשך מעלמא דדכורא בעלמא דנוקבא. וזהו חתן וכלה.

כלומר, הכלה היא בחינת מלכות. תחילה היא מקבלת את האור מן החתן, הנמשך מעלמא דדכורא לעלמא דנוקבא. וזהו "חתן וכלה".

הכלה מייצגת את מלכות. תחילה היא מקבלת אור מן החתן, הנמשך מ"עולם הזכר" אל "עולם הנקבה" — "חתן וכלה", כל אחד בתפקידו.

אמנם אח"כ הוא משמח חתן עם הכלה שע"י הכלה הוא משמח את החתן שהרי נעשה לו עזר ממש ותוספת אור מבחי" כנגדו כנ"ל. וזהו שנעשית עטרה לבעלה:⁵⁴

אולם לאחר מכן הוא "משמח חתן עם הכלה": באמצעות הכלה הוא משמח את החתן, שהרי היא נעשית לו עזר ממש ותוספת אור מבחינת "כנגדו", כנזכר לעיל. וזהו שהיא נעשית "עטרה לבעלה".

לאחר מכן נאמר "משמח חתן עם הכלה": באמצעות החתן שמח, שכן היא נעשית לו "עזר כנגדו" של ממש ומוסיפה אור באמצעות ההשתקפות. כך היא נעשית "עטרה לבעלה".

בעבודה

אדם לא צריך לראות בגוף, בנפש הבהמית ובדברים המותרים שבעולם הזה מכשולים בלבד: הם ה"עזר כנגדו". כשעובדים את ה' באמצעותם — "מעבדים את העור", מבררים את קליפת נוגה ומעלים את הטוב שבה — הופכים חושך לאור ומביאים לידי אור חוזר העולה למעלה מגילוי לבדו; כך גם ירידת הנשמה לתוך גוף מסתיר היא לשם עלייה גדולה יותר.

שאלות לשיחה

1. מדוע האור הגלוי של הוי" אינו מאפשר קיום של עולם נפרד, וכיצד אלקים מאפשר זאת?
2. מה מבדיל בין ירידת האור האלוקי כפי שהיא נועדה להיות לבין "גלות השכינה"?
3. כיצד משל המראה מסביר שהסתר יכול להפיק אור הנעלה ממקורו, ומדוע הציפוי צריך להיות דק?
4. באיזה מובן הגוף והנפש הבהמית הם "עזר כנגד" הנפש האלקית?
5. כיצד מבטאות שתי החתימות של ברכות הנישואין את היחס בין משפיע למקבל המתואר במאמר?

הערות

פסקה 1

1 לא טוב היות האדם לבדו

המאמר הוא משנת תקע"א. מופיעות שם שתי העתקות נוספות, ובהן הבדלים קלים מן הנוסח הנדפס וכמה הגהות של הצמח צדק, וכן נוסח שני ארוך יותר.

הערת קה"ת

המאמר הוא משנת תקע"א. ב' הנחות אחרות במאמרי אדה"ו פרשיות ע' מד, בשינויים קלים ממה שנדפס כאן עם איזה הגהות מהצ"צ. ונוסחא שני שם ע' מז באריכות. ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע. המאמר עם הגהות באוה"ת בראשית כרך ו תתרנה, א (מלקו"ת לגי פרשיות כו, א). סיום המאמר נזכר בלקו"ת שמע"צ צב, סע"ב.

2 לא טוב היות האדם לבדו

דברי ה' לפני בריאת האישה. המאמר מפרש את "לבדו" כגילוי ללא הפרעה, ואת "עזר כנגדו" כהסתר שמביא אור גדול יותר.

בראשית ב':18

ויאמר ה' אלקים לא־טוב הֵיטֵב הָאָדָם לִבְדּוֹ אֶעֱשֶׂה־לּוֹ עֶזֶר כְּנֶגְדּוֹ:

And the L-RD G-d said: 'It is not good that the man should be alone; I will make him a help meet for him.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בראשית ב, יח.

3 כי שמש ומגן הוי"ה אלקים

"כי שמש ומגן הוי"ה אלקים". הוי"ה נמשל לשמש, ואלקים למגן שמסתיר אותה.

תהילים פ"ד:12

כִּי שֶׁמֶשׁ וּמִגָּן הִ' אֱלֹקִים יְהוָה וְכָבוֹד יְהוָה הִ' לֹא יִמְנָע־טוֹב לַהֲלָכִים בְּתַמִּיּוֹם:

For the L-RD G-d is a sun and a shield; the L-RD giveth grace and glory; No good thing will He withhold from them that walk uprightly.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

4 הוי"ה מלשון התהוות

שם מסביר אדמו"ר חזקן את "כי שמש ומגן הוי"ה אלקים": כפי שנרתיק מגן על השמש כדי שהנבראים יוכלו לשאת אותה, כך שם אלקים מגן על שם הוי"ה, שפירושו שהוא מהווה הכול מאין באופן תמידי.

תניא, חלק שני; שער היחוד והאמונה4:1 Tanya, Sha'ar HaYichud די:

כִּי הֵנָּה כְּתִיב: "כִּי שֶׁמֶשׁ וּמִגָּן הִ' אֱלֹקִים", פִּירוּשׁ, "מִגָּן" - הוּא נִרְתָּק לְשֶׁמֶשׁ, לְהִגֹּן שְׂיוֹכְלוֹ הַבְּרִיּוֹת לְסִבְלוֹ, כְּמֵאמֶר רַבּוֹתֵינוּ וְזָכוֹרֵנוּ לְבִרְכָּה: "לְעֵתִיד לְבֹא הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ־הוּא מוֹצִיא תְּמָה מִנִּרְתָּקָה, וְשָׁעִים גִּידוּגִין בָּהּ כו"ו. וְכֵמוֹ שֶׁהַנִּרְתָּק מִגֵּן עֵדֶד הַשֶּׁמֶשׁ, כִּךְ שֶׁם "אֱלֹקִים" מִגֵּן לְשֶׁם הַנִּרְתָּק בְּרוּךְ־הוּא.

Kehot Publication Society (CC-BY-NC)

הערת קה"ת

תניא ח"ב פ"ד. ובאריכות בהמשך תרס"ו ע' תעו. ראה סה"מ ת"ש ע' 40. ובספר הערכים-חב"ד כרך ג ע' תנח. במאמרי אדה"ו פרשיות בתיקון בגוכתי"ק הצ"צ: מלשון "מהוה".

5 דכולא כלא חשיבי

דברי הזוהר שלפני ה' הכול נחשב כלא; אדמו"ר חזקן משתמש בהם כדי לתאר את מצב הבריאה אילו אור הוי"ה היה מתגלה.

ספר זוהר, הקדמה כ':קפ"ה-20:188-22:199 Zohar, Introduction כ"ב:קצ"ט

R. Simeon then opened his discourse on the precepts of the Torah. He said: 'The precepts of the Torah which the Holy One has given to Israel are all laid down in the first chapter of Genesis in summary. In the Beginning G-d created.1The remainder of this chapter is more in the style of the Ra'yah Mehemnah than of the Zohar. This contains the first precept of all, to wit, the fear of the L-rd, as it is written: "The fear of the L-rd is the beginning of wisdom" (Ps. ...

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

2 פסקה 6

6 שם אלקים מלשון שררה

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

ראה רש"י בראשית ל, ב.

7 כי אין מלך בלא עם

שם שם אלקים הוא מידת הגבורה והצמצום, מגן ונרתיק להוי"ה שמסתיר את האור היוצר כדי שהנבראים לא יתבטלו; צמצום זה עצמו הוא חסד, כדי שהעולם יוכל להיבנות.

תניא, חלק שני; שער היחוד והאמונה6:7-8 Tanya, Sha'ar HaYichud וז"ל:

אך בְּאֵמֶת, אֵין הַמְשָׁל דּוּמָה לְנִמְשָׁל כָּלָל, כִּי הַנְשָׁמָה וְהַגּוֹף הֵם בְּאֵמֶת נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה בְּשִׁרְשָׁם, כִּי אֵין הַתְּהוּוֹת שֶׁרֶשׁ הַגּוֹף וְעֲצָמוֹתוֹ - מִנְשָׁמָתוֹ, אֶלָּא - מִטְּפוֹת אֲבִיו וְאִמּוֹ, וְגַם אֲחֵרֵי כֵן, אֵין גִּידוּלוֹ מִנְשָׁמָתוֹ לְבִדְהָ, אֶלָּא עַל יְדֵי אֲכִילַת וְשִׁתִּית אִמּוֹ כֹּל תִּשְׁעָה חֲדָשִׁים, וְאַחֵר כִּךְ עַל יְדֵי אֲכִילָתוֹ וְשִׁתִּיתוֹ בְּעֲצָמוֹ, מִהִשָּׁאִיוֹכֵן הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, שֶׁכָּל עֲצָמוֹתָם וּמִהוּתָם נִתְּהוּה מֵאֵין וְאֶפֶס הַמוֹחֶלֶט - רַק בְּדָבָר הִ' וְרוּחַ פִּיו יִתְבָּרַר, וְגַם עֲדִיין נֶצֶב דְּבַר ה' ...

Kehot Publication Society (CC-BY-NC)

הערת קה"ת

בחי' וישב לח, ל. עמק המלך שער שעשועי המלך רפ"א, תניא ח"ב פ"ו. וראה במ"מ למאמרי אדה"ו פרשיות לע' תרלא. ראה באוה"ת סוכות ע' א'תשלא. האוינו ע' א'תרמא שמציין לכמה מקומות. ראה לקמן נג, ד. במאמרי אדה"ו פרשיות ע' מד נוסף כאן הגה"ה מהצ"צ: "והתהוות בחי' עם ונפרדי הוא ע"י המגן ונרתק שמבחי' ש' אלקים וכמ"ש בלק"א ח"ב פ"ד לכן שם אלקי הוא ל' שררה כי ע"י שם זה הוא שנעשה בחי' המלוכה שהיא על בחי' עם ונפרדי דייקא". ובאוה"ת בראשית כרך ו תתרנה, א (מלקו"ת לגי"פ) "וזהו הקדמה למה שמפרש אח"כ שגם הביטול היש נמשך משי אלקי והיינו שהמכוון שנעשה יש ודבר נפרד, לא שישארו כך כ"א שיהיו בבחי' ביטול היש, וזהו הכוונה שאין מלך בלא עם" ע"ש.

פסוקה 5

16 במראה אליו אתודע

"במראה אליו אתודע" נאמר על הנביאים. אדמו"ר הזקן קורא את המילה "מראה" גם במשמעות מראה, כשם לשכינה.

Numbers 12:6 וי"ב:ו

ויאמר שמעוֹנָא דְבָרִי אִם־יִהְיֶה נְבִיאָכֶם ה' בְּמִרְאֵה אֱלֹוֹת אֲתוֹדַע בְּחִלּוֹם אֲדַבְרֶנּוּ:

And He said: 'Hear now My words: if there be a prophet among you, I the L-RD do make Myself known unto him in a vision, I do speak with him in a dream.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

במדבר יב, ו.

פסוקה 6

17 אשת חיל עט"ב

"אשת חיל עטרת בעלה". המקבל, מלכות, עולה ונעשה עטרה מעל המשפיע.

Proverbs 12:4 וי"ב:ד

אֲשֶׁת־חַיִּל עֲטֶרֶת בַּעֲלָהּ וְכָרֶקֶב בַּעֲצָמוֹתָיו מִבִּישָׁה:

A virtuous woman is a crown to her husband; But she that doeth shamefully is as rottenness in his bones.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

משלי יב, ד.

18 והי אור הלבנה

לעתיד לבוא אור הלבנה יהיה כאור החמה: האור המקבל והמחזיר יעלה למדרגת המקור.

Isaiah 30:26 וי"כ:ו

וְהָיָה אֹר־הַלְבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה וְאֹר הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע־יָמִים כְּאֹר שְׁבַע־הַיָּמִים בְּיוֹם חֹבֶשׁ ה' אֶת־שָׁכָר עֲמוֹ וּמִחַץ מִכְתּוֹ יִרְפָּא:

Moreover the light of the moon shall be as the light of the sun, And the light of the sun shall be sevenfold, as the light of the seven days, In the day that the L-RD bindeth up the bruise of His people, And healeth the stroke of their wound.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ישעיה ל, כו.

19 עולת שבת בשבתו

קרבן השבת; המילה "עולה" מציינת גם עלייה, ורומזת לעליית האור. החזור.

Numbers 28:10 וי"ח:י

עֹלֹת שַׁבָּת בַּשַּׁבָּתוֹ עַל־עֹלֹת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

This is the burnt-offering of every sabbath, beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

במדבר כח, י.

בעולת בעל

20

"בעולת בעל" — הביטוי שחז"ל דורשים בכתובות

בראשית כ"ג:3

וַיָּבֹא אֱלֹקִים אֶל־אַבִּימֶלֶךְ בְּחִלּוֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּה מֵת עַל־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־לָקַחְתָּ וְהוּא בָּעֹלֶת בָּעַל:

But G-d came to Abimelech in a dream of the night, and said to him: 'Behold, thou shalt die, because of the woman whom thou hast taken; for she is a man's wife.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

21 חז"ל דורשים "בעולת בעל": "בעלייתו של בעל עולה עמו". אדמו"ר הזקן משתמש בכך לתיאור עליית המקבל, מלכות.

Ketubot 61a:3 ס"א א:ג

וּפְשִׁטְנָא לְקָה מְהֵא: עוֹלָה עֲמוֹ וְאִינָה יוֹרְדָת עֲמוֹ. אָמַר רַב הוֹנָא: מֵאִי קָרָאָה — 'וְהִיא בָּעוֹלֶת בָּעַל', בַּעֲלִייתוֹ שֶׁל בָּעַל, וְלֹא בִירִידָתוֹ שֶׁל בָּעַל. רַבִּי אֱלֶעָזָר אָמַר מִהָכָא: "כִּי הִיא הָיְתָה אִם כָּל חַיִּי", לְחַיִּים נִתְּנָה, וְלֹא לְצַעַר נִתְּנָה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

22 ע"פ הראיני את מראיך

המאמר שאליו מפנים: "הראיני את מראיך" הוא עצה לנשמה לזכור שהיא רק "השתקפות" שירדה כדי לעלות ולשוב; הדבר מעורר רחמים רבים על הניצוץ האלוהי שבה, ובאמצעות התשובה התורה והמצוות שלה נעשות מתוקות ומאירות יותר.

הערת קה"ת

ראה לקו"ת שה"ש יז, ג. בלקו"ת שמע"צ צב, סע"ב מציין לכאן.

23 הראיני את מראיך

"הראיני את מראיך". במאמר שאליו מפנים, הפסוק מתפרש כתזכורת לנשמה שירדה לגוף כ"השתקפות", כדי לעלות.

Song of Songs 2:14 וי"ד:ד

יוֹנָתִי בְּחֻגֵי הַסֶּלַע בִּסְתֵר הַמְּדֻרָּה הָרְאִינִי אֶת־מְרָאֶיךָ הַשְּׂמִיעֵנִי אֶת־קוֹלְךָ כִּי־קוֹלְךָ עָרֵב וּמְרָאֶיךָ נְאוּהָ:

O my dove, that art in the clefts of the rock, in the covert of the cliff, Let me see thy countenance, let me hear thy voice; For sweet is thy voice, and thy countenance is comely.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 7

24 ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור

ה' הלביש את אדם וחוה בכתנות עור; אדמו"ר הזקן מפרש את הלבוש כהסתר שמחולל אור חוזר.

Genesis 3:21 כ"א:כ

וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹקִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנֹת עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם:

And the L-RD G-d made for Adam and for his wife garments of skins, and clothed them.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בראשית ג, כא. במאמרי אדה"צ פרשיות ע' מה נוסף הגהה הצ"צ: "והוא ענין כתנות אור באלף". וראה במאמרי אדה"צ כתובים ח"א ע' קטט, וע' קלא. כתובים כרך ב ע' נט. אוה"ת נ"ך כרך ג ע' אשנ. וראה שלי"ה רצו, ב.

25 לא טוב היות האדם לבדו

כעת מתפרש "לבדו" כגילוי וביטול מוחלטים; "עזר כנגדו" הוא ההסתר שמחולל אור נעלה יותר.

בראשית ב':18

וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹקִים לֹא־טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבֶדּוֹ אֶעֱשֶׂה־לּוֹ עֶזֶר כְּנֶגְדּוֹ:

And the L-RD G-d said: 'It is not good that the man should be alone; I will make him a help meet for him.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

26 על הכסא דמות כמראה אדם

יחזקאל רואה על הכסא "דמות כמראה אדם" — "אדם העליון", שם מ"ה

Ezekiel 1:26

וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁוֹ כְּמֹרְאָה אֲבִן־סַפִּיר דְּמוּת כֶּסֶף וְעַל דְּמוּת הַכֶּסֶף דְּמוּת כְּמֹרְאָה אָדָם עָלָיו מְלֻמָּעָה:

And above the firmament that was over their heads was the likeness of a throne, as the appearance of a sapphire stone; and upon the likeness of the throne was a likeness as the appearance of a man upon it above.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

יחזקאל א, כו.

27 פני וענין היות האדם לבדו . למעלה בבחי' יחוד

הרבי דן בפירושו זה ל"האדם לבדו" כמצב של יחודא עילאה.

הערת קה"ת

ראה לקו"ש ח"ה ע' 22.

28 שו"ה בביטול — אליו ית'

הגהת הצמח צדק שם: "וזהו ענין לבדו, שיהיה ביטול, כמו שבאמת אין עוד מלבדו".

הערת קה"ת

במאמרי אדה"צ פרשיות ע' מו הגה"ה מהצ"צ: "שוהו פני לבדו שיהי' בחי' ביטול כמו שבאמת אין עוד מלבדו".

29 שיהי' עזר וסיוע מבחי' כנגדו

דיון נוסף בעזרה הבאה מן הצד המתנגד, שאליו מפנה ההערה (יחד עם פרדס רימונים, ערך "מערכב").

הערת קה"ת

ראה פרדס ערך מערכב. ובאוה"ת פ' מסעי ע' אישצו.

פסקה 8

30 צחוק עשה לי אלקים

דברי שרה בעת לידת יצחק. אדמו"ר הזקן מפרש אותם כצחוק ותענוג עתידיים הבאים באמצעות שם אלקים.

בראשית כ"א:6

וַתֹּאמֶר שָׂרָה צָחַק עָשָׂה לִי אֱלֹקִים כְּלִי־הַשְּׂמֵיךְ יִצְחָק־לִי:

And Sarah said: 'G-d hath made laughter for me; every one that heareth will laugh on account of me.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בראשית כא, ו. מכאן עד סיום המאמר יש שינויים בפרשיות ע' מו. וראה שם ההוספה מכת"י ב.

31 עד יעבור עמך ה'

מתוך שירת הים; כאן מתפרש הפסוק כגילוי ה"עובר מעבר" לשם הו"י

שמות ט"ו:16

תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וּפְחַד בְּגִדְלֵךְ וְרוּעָה יִדְמוּ כָאֶבֶן עַד־יַעֲבֹר עִמָּךְ Havayah עַד־יַעֲבֹר עִמָּיִךְ קִנִּיתָ:

Terror and dread falleth upon them; By the greatness of Thine arm they are as still as a stone; Till Thy people pass over, O L-RD, Till the people pass over that Thou hast gotten.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

שמות טו, טז.

32 לא ישב אדם שם

"ארץ אשר לא ישב אדם שם"; מתפרש כבחינה שלמעלה מ"אדם", שם מ"ה

ירמיהו ב':6

וְלֹא אָמְרוּ אֵינָהּ הִיא הַמַּעֲלָה אֲתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַמּוֹלִידָה אֲתָנוּ בְּמִדְבָּר בְּאֶרֶץ עֲרָבָה וְשׁוּחָה בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצִלְמוֹת בְּאֶרֶץ לֹא־עֹבֵר בָּהּ אִישׁ וְלֹא־יֹשֵׁב אָדָם שָׁם:

Neither said they: 'Where is the L-RD that brought us up Out of the land of Egypt; that led us through the wilderness, through a land of deserts and of pits, through a land of drought and of the shadow of death, through a land that no man passed through, and where no man dwelt?'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ירמ"ב, ו.

33 כמ"ש ע"פ בעטרה שעטרה לו אמו

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה)

הערת קה"ת

אולי הכוונה ללקו"ת במדבר ד, ג. שה"ש כב, ב. הענין מובא בכ"מ בדא"ח.

34 בעטרה שעטרה לו אמו

"בעטרה שעטרה לו אמו"; אדמו"ר הזקן מפנה לביאורו לפסוק זה, העוסק בבחינה שלמעלה מהו"י.

שיר השירים ג':11

צֹאנָה וְרֹאֵינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמֶלֶךְ שְׁלָמָה בְּעֶטְרָה שְׁעֶטְרָה־לּוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ וּבְיוֹם שְׂמֻחַת לְבָבוֹ:

Go forth, O ye daughters of Zion, And gaze upon king Solomon, Even upon the crown wherewith his mother hath crowned him in the day of his espousals, And in the day of the gladness of his heart.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

35 ישמח ה' במעשיו . כמ"ש במ"א

שם: העבודה כעת היא לעבוד את אלקים, להפוך חושך לאור; עם השלמת הברורים "ישמח ה' במעשיו" ויתגלו הצחוק והתענוג, ולכן נקרא יצחק על שם העתיד. התענוג נמשך באמצעות רבקה, משום שהפיכת החושך לאור שייכת לנפש הבהמית.

הערת קה"ת

ראה לקמן יח, א. לקו"ת שמע"צ פד, א ואילך. פח, ד ואילך.

צו את קרבני

הפסוק על קרבן התמיד, שעליו מבאר מאמר אדמו"ר הזקן בפינחס את הכבש, צמרו ועורו

במדבר כ"ח:ב' Numbers 28:2

צו את־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת־קִרְבְּנִי לְחָמִי לְאִשֵּׁי רִיחַ נִיחָחִי תִשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְמוֹעָדוֹ:

Command the children of Israel, and say unto them: My food which is presented unto Me for offerings made by fire, of a sweet savour unto Me, shall ye observe to offer unto Me in its due season.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

כמ"ש גבי פרה אדומה

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה)

הערת קה"ת

פרה ב, ה.

היו בה שתי שערות בתוך גומא אי פסולה

פרה אדומה שיש בה שתי שערות שחורות או לבנות הצומחות מזיק אחד פסולה; הדבר למד שהשערות צומחות מזיקי העור

משנה פרה ב'ה' Mishnah Parah 2:5

היו בה שתי שערות שחורות או לבנות בתוך גומא אחת, פסולה. רבי יהודה אומר, אפלו בתוך כוס אחד. היו בתוך שני כוסות והן מוכיחות זו את זו, פסולה. רבי עקיבא אומר, אפלו ארבע, אפלו חמש, והן מפורות, יתלש. רבי אליעזר אומר, אפלו חמשים. רבי יהושע בן בתירא אומר, אפלו אחת בראשה ואחת בזנבה, פסולה. היו בה שתי שערות, עקרו משחיר וראשו מאדים, עקרו מאדים וראשו משחיר, הפל הולך אחר הנראה, דברי רבי מאיר. ...

If it had two black or white hairs growing within one follicle, it is invalid. Rabbi Judah said: within one kos; if they grew within two kosot that were adjacent to one another, it is invalid. Rabbi Akiva says: even if there were four or five but they were dispersed, they may be plucked out. Rabbi Eliezer says: even as many as fifty. Rabbi Joshua ben Batera says: even if it had but one on its head and one on its tail, it is invalid. If it had two hairs ...

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

ובפרק העור והרוטב

התלמוד מציין שבעור יש נקבים שדרכם עוברות השערות, וקובע שנקב שהדיו עובר עליו אינו נחשב לנקב. הדבר ממחיש את הקשר בין העור לשערה.

חולין קי"ט ב Chullin 119b

הערת קה"ת

חולין קיט, ב.

צו . . את קרבני

המאמר שאליו מפנים: כבשי קרבן התמיד מבטאים רחמים, "כרחל לפני גוזיזה"; צמר אינו יכול לצמוח מן הבשר אלא באמצעות ההפסק של העור, ולמעלה ה"שערות" הן צירופי אותיות המתלכשים בעולמות התחתונים כדי להיעשות נבראים נפרדים, באמצעות מסך מפרדי

הערת קה"ת

לקו"ת פנחס עה, ג. וראה גם באוה"ת משפטים ע' ארכא.

ישמח ה' במעשיו

"ישמח ה' במעשיו": התענוג האלקי שלעתידי לבוא

תהילים ק"ד:ל"א Psalms 104:31

יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׁיו:

May the glory of the L-RD endure for ever; let the L-RD rejoice in His works!

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסקה 9

והנה אחר חטא אדה"ר

דיון מקביל בכתנות לאחר חטאו של אדם

הערת קה"ת

ראה גם סה"מ אדה"ר כתובים כרך א ע' קכט. ספר החקירה סח, ב.

הי הכסוי וההעלם דק ביותר

הצמח צדק מעיר שהכסוי הדק לפני החטא היה דומה לפרסא שבין אצילות לבריאה, שהייתה מבחינת חשמל

הערת קה"ת

בספר החקירה סח, ב ובאוה"ת בראשית תלח, ב מציין כ"ק אדמו"ר הצ"צ ע"ז "עיד הפרסא שבין אצילות לבריאה שהי' מבחי' חשמל" ע"ש. ראה במאמרי אדה"ר כתובים-א ע' קכט.

ויניחהו בגי'ע

הי הניח את אדם בגן עדן; לפני החטא היה ההסתר דק דיו לגן עדן

בראשית ב'ט"ו Genesis 2:15

וַיִּקַּח ה' אֱלֹקִים אֶת־הָאָדָם וַיִּנְחָהוּ בְּגִן־עֵדֶן לְעֲבָדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ:

And the L-RD G-d took the man, and put him into the garden of Eden to dress it and to keep it.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בראשית ב, טו.

כי הנה עיקר יניקת החיצונים

קטע מכאן מצוטט שם

הערת קה"ת

בסה"מ תקע"א ע' נו מובא קטע מכאן. ראה אוה"ת נ"ך ע' אשל. בספר החקירה ובאוה"ת שם: "ולעיל נת' שע"י העור הוא הבידור וי"ל שניהם אמת היינו שע"י העור יוצא הפסולת לחוץ והפנימית נשאר בפנים". עכ"ל שם.

כרחל לפני גוזיזי נאלמה

"כרחל לפני גוזיזה נאלמה"; גזיזת הצמר רומזת לשערות שדרכן החיצונים יונקים.

ישעיהו נ"ג:ז Isaiah 53:7

נָגַשׁ וְהוּא נִעְנָה וְלֹא פִתַּח־פִּיו כִּשְׂה לְטָבַח וַיּוֹכַל וַיִּכְרַחַל לִפְנֵי גּוֹזִיזָה נְאֻלְמָה וְלֹא פִתַּח פִּיו:

He was oppressed, though he humbled himself And opened not his mouth; As a lamb that is led to the slaughter, And as a sheep that before her shearers is dumb; Yea, he opened not his mouth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ישע"י נג, ז. בספר החקירה ובאוה"ת שם מציין ע"ז "וכמ"ש מזה בלקו"ת פי צו ופ' פנחס בדי"ה את קרבני לחמי, ובדי"ה אלה מסעי".

פסוקה 10

עובד אלקים 47

"בין עובד אלקים לאשר לא עבדו". אדמו"ר הזקן מפרש "עובד" גם במשמעות של עיבוד, כמו בעיבוד עורות — ויזכור ההסתר של אלקים

מלאכי ג': י"ח Malachi 3:18

וְשַׁבְתֶּם וּרְאִיתֶם בֵּין צַדִּיק לְרָשָׁע בֵּין עַבְדֵי אֱלֹהִים לְאִשֶּׁר לֹא עָבְדוּ:

Then shall ye again discern between the righteous and the wicked, between him that serveth G-d and him that serveth Him not.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור 48

שני השמות שבפסוק מתפרשים כקשורים לזיכור העור, או כמתייחסים לאדם ולאשתו.

בראשית ג': כ"א Genesis 3:21

וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם:

And the L-RD G-d made for Adam and for his wife garments of skins, and clothed them.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 11

חנוך ה' תופר מנעלים 49

שם מוסבר שהשם "חנוך" הוא מלשון חינוך, ומה הקשר המיוחד שלו לנעל

הערת קה"ת

ראה עמק המלך שער קרית ארבע פצ"ד בשם מדרש. בענין שם "חנוך" ראה באוה"ת בראשית כרך ב דרושים לחנוכה שב, ב שהוא מלשון "חנוך" והשייכות דוקא לנעל.

ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים 50

המאמר שאליו מפנים: הוא מבאר את האמירה שסנדלפון קושר כתרים לקונו מתפילות ישראל, ומציין ש"סנדל" הוא המילה הארמית לנעל

הערת קה"ת

לקו"ת שה"ש מג, ג ואילך.

מה יפו פעמיך בנעלים 51

"מה יפו פעמיך בנעלים". אדמו"ר הזקן מפנה למאמרו על פסוק זה, לביאור ענין הנעל

Song of Songs 7:2 שיר השירים ז': ב

מַה־יָּפֹוּ פַעְמִיךָ בְּנָעָלִים בְּתַנְדִּיב תְּמוּקִי יִרְכִּיךָ כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יָדֶי אֶמֶן:

How beautiful are thy steps in sandals, O prince's daughter! The roundings of thy thighs are like the links of a chain, The work of the hands of a skilled workman.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 14

ויגרש את האדם 52

גירוש האדם מגן עדן, המשקף את ההסתר הגס יותר שלאחר החטא

בראשית ג': כ"ד Genesis 3:24

וַיִּגְרֹשׁ אֶת־הָאָדָם וַיִּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגִן־עֵדֶן אֶת־הַקְּרָבִים וְאֵת לֶחֶט הַקְּרָב הַמַּתְהַפֵּכֶת לְשֹׁמֵר אֶת־דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים:

So He drove out the man; and He placed at the east of the garden of Eden the cherubim, and the flaming sword which turned every way, to keep the way to the tree of life.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בראשית ג, כד.

פסוקה 15

משמח חתן וכלה 53

נוסח ברכות החתנים: הברכה השישית מסתיימת במילים "משמח חתן וכלה", והשביעית — "משמח חתן עם הכלה"

כתובות ח' א:ה'-ו' Ketubot 8a:5-6

"שִׂמְחָה תְּשַׂמַּח רֵיעִים הָאֲהוּבִים, כְּשִׂמְחָה יִצִּירָה בְּגֵן עֵדֶן מִקֶּדֶם, בְּרוּךְ אַתָּה ה', מְשַׂמַּח חֵתָן וְכֻלָּה". "בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּרָא שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה, חֵתָן וְכֻלָּה, גִּילָה, רִינָה, דִּיצָה, חֲדוּחַ, אֲהָבָה וְאַחֻזָּה וְשָׁלוֹם וְרִיעוּת. מִתְּהֵרָה ה' אֱלֹהֵינוּ יִשְׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יִירוּשָׁלַיִם קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה, קוֹל חֵתָן וְקוֹל כֻּלָּה, קוֹל מִצְהָלוֹת חֲתָנִים מְחוּפָּתִים וְנִעָרִים מְמֻשָּׁתִים נְגִינָתָם, בְּרוּךְ אַתָּה ה', מְשַׂמַּח חֵתָן עִם הַכֻּלָּה".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

עטרה לבעלה 54

"אשת חיל עטרת בעלה": המקבלת שמוסיפה אור נעשית עטרה לנותן

משלי י"ב:ד' Proverbs 12:4

אִשְׁת־חַיִל עֲטֹרַת בַּעְלָהּ וְכִרְקַב בְּעֲצָמוֹתָיו מְכִישָׁה:

A virtuous woman is a crown to her husband; But she that doeth shamefully is as rottenness in his bones.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הפרשה החסידי

CC BY-NC 4.0: ביאורים והערות המקורות. CC BY 4.0: תרגום. likuteitorah.com תורגם מהמהדורה האנגלית של

כשלושון המאמר לצדו, (openai/gpt-6-luna-pro:batch) בעזרת בינה מלאכותית [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com) התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

© likuteitorah.com. או לספריית ליובאוויטש Sefaria מיום חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל-

מוקדש לכבוד

אבי הרבי, רבי לוי יצחק